

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 1

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Модернізація України: проблеми та технології успішності
(питання економіки, права, соціології, освіти і культури)”
м. Київ, МАУП, 12 листопада 2015 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2015

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 30.09.15)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук., доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук; доц.;
Д. Г. Юник, д-р пед. наук, проф.

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 1: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Модернізація України:
проблеми та технології успішності (питання економіки, права, соціології,
освіти і культури)”, 12 листопада 2015 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голо-
ва) [та ін.]. — 2015. — 486 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Ельбрехт О. М. Підготовка менеджерів зовнішньоекономічної діяльності: теорія і практика	71
Баєв В. В. Медицинний туризм в Україні: перспективи розвитку.....	74
Баєва О. В., Мазнева М. В. Система медичного страхування туристів	78
Бахов І. С. Концепція ліберального мультикультуралізму: “за” і “проти” у вирішенні питання полікультурної освіти	86
Бірдус Л. В. Тенденції розвитку сільського зеленого туризму в Україні в умовах європейської інтеграції.....	91
Бойко С. С. Поняття корупції та корупційних дій	97
Білоус А. О. Історичні тенденції розвитку оздоровчо-рекреативного туризму в Україні	100
Головченко В. В. Сільське самоврядування в Україні	104
Гольцов А. Г. Вплив децентралізації на регіональні процеси і сталий розвиток України.....	108
Гордієнко Л. А. Соціальні фінанси як галузь фінансової науки.....	111
Дембовська Л. М., Козіна Я. М. Конотативний аспект композитної номінації в художньому дискурсі.....	113
Дікарев О. І. Політогемність енергетичної безпеки	117
Дудник В. М. Діяльність громадської організації “новий Маріуполь” як складова волонтерського руху в Україні.....	121
Дуднік А. С. Динамічний алгоритм управління перерозподілом мережевого трафіку в безпроводових інформаційних системах.....	126
Дуднік О. О., Дуднік А. С. Особливості ціннісних орієнтацій випускників шкіл-інтернатів у контексті професійного самовизначення	130
Дяченко М. П., Людвиченко В. О. Про технологію проектування, реалізації та тестування програмних систем.....	133
Єрескова Т. В., Мазурик О. В. Управління інноваційною активністю молоді як складовою її інноваційного потенціалу	136
Згалат-Лозинська Л. О. Кадрові проблеми впровадження інноваційних технологій в Україні.....	141
Карбовська Л. О. Вища освіта — фактор конкурентоспроможності країн на світовому ринку	145

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ АКТИВНІСТЮ МОЛОДІ ЯК СКЛАДОВОЮ ЇЇ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Сучасний етап суспільного розвитку характеризується стрімким розгортанням інноваційного перетворення соціального світу. Визначальну роль у процесах соціальної інтеграції починають відігравати інновації, які набувають статусу генерального індикатора соціально-культурного розвитку суспільства. З огляду на це, актуальним предметом наукового осмислення дедалі частіше стає інноваційна реальність, базовими компонентами якої є інноваційні системи, інноваційні процеси, інноваційний потенціал особистості, соціальної групи та суспільства в цілому [1].

Визнання молоді як дієвого чиннику зростання інноваційно-інтелектуального потенціалу суспільства актуалізує завдання держави щодо реформування соціальної сфери у напрямку становлення та розвитку її нової соціальної та економічної психології, стилю життя, стимулювання зростання економічної свідомості та ініціативи. У такому розумінні, визначення параметрів інноваційного потенціалу молоді, є складовою завдання інноваційної переорієнтації соціально-гуманітарної сфери та економіки країни [2–3].

На нашу думку, одним з суттєвих чинників, який ускладнює можливість управління інноваційною активністю молоді, є недостатня увага щодо аналізу її інноваційного потенціалу. Адже реалізація обраного Україною стратегічного курсу інноваційного розвитку вимагає широкого залучення молоді до вирішення загальносуспільних завдань у напрямку розробки сучасних форм та методів впливу на її інноваційну активність [4].

Під інноваційним потенціалом молоді ми розуміємо її здатність до перетворення інновацій як прогресивного результату творчої діяльності, який призводить до значних змін у життєдіяльності людини, природи та суспільства, у соціально-культурні норми та зразки, що забезпечують їх інституціональне оформлення, інтеграцію та закріплення в сфері духовної та матеріальної культури. Найбільш близьким до поняття “інноваційний потенціал” є поняття інтелектуального ресурсу — внутрішнього ресурсу, утвореного інтелектом та специфічними особистісними характеристиками, зокрема: станом

та характером соціальної адаптованості, мотивацією до отримання освіти та типом економічної поведінки. Таке тлумачення інтелектуального ресурсу обумовлює розробку ефективних інструментів соціального управління інноваційною сферою на рівні суб'єкта інноваційної діяльності [8]. Необхідність введення особистісних чинників у розуміння інтелекту й, відповідно, виходу за межі когнітивної сфери, зумовлена тим, що соціологічні теорії інноваційної особистості розглядають поняття інтелектуального ресурсу у зв'язку з її соціальною зрілістю як ступенем включення у постійний процес саморозвитку, спрямований на досягнення адекватного соціального функціонування та самоактуалізацію. Отже, як форма вираження потреб та засіб вирішення практичних та духовних завдань, інновація є найважливішим механізмом розвитку людини та суспільства. Проблема визначення змісту цього механізму вирішена у межах концепції соціально-адекватного управління В. В. Буреги, згідно з якою інноваційна діяльність є метадіяльністю, що змінює рутинні компоненти репродуктивних типів діяльності [5]. За цією логікою, об'єктом інноваційної діяльності молоді можна вважати її соціальну адаптацію: саме на змінення засобів, стану та характеру кризової соціальної адаптації, яка здатна заблокувати інноваційний потенціал, має бути спрямована її інноваційна активність. Предметом інноваційної діяльності у такому розумінні стають особистісні структури: цінності, мотиви, цілі, моральні позиції молоді. Ці особистісні утворення складають основу для розвитку рушійних структур діяльності, перетворення яких неминуче впливає на змінення її виконавських структур (способів, засобів діяльності) та, відповідно, зовнішніх результатів діяльності. Інноваційна активність, спрямована на саморозвиток як механізм інноваційної діяльності молоді, сприяє перетворенню усього комплексу її властивостей як соціального суб'єкта у напрямку адаптації до швидко змінюваної соціальної та професійної реальності, забезпечуючи можливість впливати на цю реальність. Як складова інноваційного потенціалу, інноваційна активність молоді постає засобом зростання її адаптаційного ресурсу, подолання адаптаційних бар'єрів та зменшення наслідків адаптаційної кризи. Таким чином, зважаючи на унікальну роль молоді у інноваційних перетвореннях, управління інноваційною активністю як складовою її інноваційного потенціалу постає як один з головних інструментів соціального управління інноваційним розвитком суспільства.

З метою обґрунтування концептуальних напрямів та форм роботи з молоддю щодо стимулювання її інноваційного потенціалу протягом вересня-жовтня 2015 р. було проведено експертне опитування серед молоді м. Києва та Київської області. В ході польового етапу дослідження нас цікавила думка експертів щодо оцінки стану соціальної адаптації молоді до умов сучасного соціального середовища, чинники її інноваційної активності.

Розглядаючи освіту як соціальний інститут за допомогою якого молодь здатна не тільки адаптуватися до соціальних умов, що швидко змінюються, але й створювати інноваційний соціальний простір, ми проаналізували думку експертів щодо мотивації отримання сучасною молоддю вищої осві-

ти. Аналізуючи емпіричні дані, можна побачити, що, основними чинниками отримання вищої освіти для молоді, на думку експертів, є розвиток особистості (25 %) та досягнення певного соціального статусу (25 %). Заслугує на увагу відзначена експертами відчутна різниця між потребою у самореалізації як чинником інноваційної активності молоді (20 %) та самореалізацією як мотивом отримання вищої освіти (10 %). При цьому зовнішні обставини та прагнення виділитись як чинники інноваційної активності молоді відзначили тільки 5 % експертів; умови кар'єрного росту — 15 %; 5 % експертів пов'язують інноваційну активність молоді з прагненням отримати прибуток, водночас 10 % з них вважають, що мотивом отримання вищої освіти є матеріальний добробут у майбутньому.

Обертання емпіричних даних в пакеті SPSS показало статистично значущий зв'язок між чинниками інноваційної активності молоді та станом її соціальної адаптації. Зокрема, отримання вищої освіти визнається молоддю як вагомий чинник вдалої соціальної адаптації, як умова розвитку особистості та набуття високого статусу в суспільстві. Разом з тим, на думку експертів, існує певний розрив між рівнем потреби молоді у самореалізації як чинником її інноваційної активності та самореалізацією як мотивом отримання вищої освіти. Експерти відзначають, що молодь пов'язує умови кар'єрного росту не стільки з досягненням компетентності, скільки з формальним отриманням вищої освіти, а досягнення матеріального добробуту через отримання вищої освіти — скоріше зі статусом у суспільстві, ніж зі зростанням можливості отримання прибутку. В цілому, думка експертів щодо оцінки стану соціальної адаптації молоді, мотивації отримання вищої освіти та чинників інноваційної активності молоді вказує на наявність зв'язку між цими складовими її потенціалу у суспільстві і цей зв'язок потребує подальшого вивчення та деталізації.

Дещо суперечливою, на наш погляд, є оцінка експертами зв'язку чинників інноваційної активності молоді зі станом її соціальної адаптації, а саме: цей стан як здатність молоді до взаємовигідної співпраці відзначили 45 % експертів, водночас, 44,4 % з них не визначились у тому, яким чином цю здатність реалізувати. 22 % з цієї групи експертів відзначають, що чинником інноваційної активності молоді є її компетентність, але ніхто з експертів цієї групи не відзначив як чинник інноваційної активності молоді її творчі здібності. З числа експертів, які визначили стан соціальної адаптації молоді як пристосування з внутрішнім невизнанням кризової системи цінностей, 50 % саме за такою молоддю визнають наявність творчих здібностей як чиннику інноваційної активності, а ще 50 % відзначають, що таким чинником є зовнішні обставини. Крім того, частка експертів, яка визначила стан соціальної адаптації як добровільно-примусову відмову від моральних цінностей (5 %), практично не визнає за такою молоддю будь-яких можливостей для актуалізації її інноваційного потенціалу. Таким чином, загальні тенденції щодо оцінки експертами чинників інноваційної активності молоді у зв'язку з їх оцінкою стану її соціальної адаптації полягають, на нашу думку, у тому,

що здатність молоді до взаємовигідної співпраці вони пов'язують більшою мірою з компетентністю молоді, а не з її творчими здібностями. Найбільш впливовим чинником інноваційної активності молоді в контексті оцінки стану її соціальної адаптації є, за визначенням експертів, її потреба у самореалізації.

Виходячи з того, що в сучасних умовах потреба в самореалізації більшою мірою притаманна економічно активній молоді (в даному контексті під поняттям “економічно активна молодь” ми розуміємо працюючу молодь), ми визначили думку експертів щодо типу поведінки цієї соціальної групи. Ми звернули увагу на те, що 65 % експертів вважають інноваційну поведінку характерною для меншої частини працюючої молоді. При цьому підприємницька поведінка є характерною для більшості працюючої молоді на думку тільки 35 % експертів. Економічна активність молоді отримала у експертів досить високу оцінку, адже для більшості працюючої молоді є практично нехарактерною примусово-приспосовницька та пасивна поведінка. Але при цьому, підприємницька поведінка, яка за думкою експертів характерна для половини працюючої молоді оцінюється ними як пасивна, а інноваційна поведінка взагалі є нехарактерною для більшості працюючої молоді. Своєрідним підтвердженням такої позиції експертів виглядає і думка експертів щодо переважання традиційно-виконавського типу поведінки у половини працюючої молоді.

Таким чином, новітні трансформації українського суспільства, окрім усього іншого, спричинили своєрідний відхід більшості людей, у тому числі молоді, за межі звичних статусів. За умов практично примусової інноваційної моделі поведінки особливого значення набуває формування та розвиток мотивації досягнень, яка, значною мірою, пов'язана зі зростанням інноваційної активності членів сучасного соціуму. У такому розумінні проблеми управління інноваційною активністю молоді передбачають не тільки вплив на мотивацію отримання освіти, зміну стилю споживання освітніх послуг у напрямку отримання кваліфікації, що користується попитом на ринку праці, загальної економізації навчання, але й необхідність розширення розуміння самого феномену інноваційної діяльності, зміни її предмету, цілей та засобів у напрямку формування та розвитку інноваційного потенціалу.

Спираючись на результати експертного опитування, можна стверджувати, що розуміння інноваційного потенціалу молоді як рівня її готовності до інноваційної діяльності виступає головним підґрунтям формування та розвитку її адекватного соціально-адаптаційного ресурсу в умовах сучасного соціуму. В таких умовах саморозвиток молоді є механізмом її інноваційної діяльності, завдяки якій адаптивність молоді стає чинником інноваційного розвитку суспільства. Потреба молоді у самореалізації може стати підґрунтям зростання соціального статусу молодої людини. Проте, варто зауважити (і це певним чином віддзеркалено в думці експертів), що суспільство не визнає молодь як повноцінного партнера у вирішенні актуальних завдань, практично відмовляючи їй у визнанні здатності до підприємництва та інно-

ваційного типу економічної поведінки. Ресурсом подолання цього та інших обмежень є подальша розробка системи управлінського впливу на становлення та розвиток інноваційного потенціалу молоді в контексті розуміння інноваційної активності та соціальної адаптації як його змістовних складових.

Література

1. Хижняк Л. М. Перетворення організації в умовах соціально-економічних змін [Текст]: автореф. дис. ... д-ра соц. наук: 22.00.04 / Харків, 1999. — 36 с.
2. Сорока О. В. Структура кадрового потенціалу управління в умовах ринкових відносин [Текст] / О. В. Сорока // Економіка і регіон. — 2013. — № 4. — С. 123–130.
3. Луговий В. Болонський процес і підготовка державно-управлінських кадрів [Текст] / В. Луговий // Вісник державної служби України. — 2005. — № 1. — С. 13–19.
4. Таланова Ж. Глобалізація і стандартизація державного управління [Текст] / Ж. Таланова // Зб. наук. праць Української академії державного управління при президенті України. — К.: Вид-во УАДУ, 2002. — Вип. 1. — С. 3–15.
5. Бурега В. Социально-адекватное управление: концептуализация модели: Монография. — Донецк: Нордкомпьютер, 2005.